

2)

1

פרשת בהר / ספר ויקרא 706

פרשת קדושים

וַיְחַשְׁבֵהוּ לִי כִּפְיִי שִׁנְיִי יִשִּׁיב אֶת-וְאֵלֹתָיו: בְּשִׁכְרֵי שָׁנָה
 הַשָּׁנָה יִזְיֶה עִמּוֹ לֹא-יִדְבַּר בְּפִרְךָ לְעֵינָיִךָ: וְאִם-לֹא
 יִגְאָל בְּאֵלֶּה וַיֵּצֵא בְּשַׁנַּת הַיָּבֵל הוּא וּבְגִיּוֹ עִמּוֹ: כִּי-לִי
 בְנֵי-יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדֵי הֵם אֲשֶׁר-הוֹצֵאתִי אוֹתָם
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: לֹא-תַעֲשׂוּ לָכֶם
 אֲלִילִים וּפְסָל וּמִצְבֵּה לֹא-תִקְיְמוּ לָכֶם וְאֲבָן מְשֻׁכֵּית לֹא
 תִתְּנוּ בְּאַרְצְכֶם לְהִשְׁתַּחֲוֹת עֲלֶיהָ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:
 אֶת-שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ אֲנִי יְהוָה: פָּפֹה
 כִּי בַּסּוּקִים, וְחִמְלֵי סִינַי, לְאוֹתוֹתֵי סִינַי.

יֵט אֲבִי וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל-כָּל-עַדְת
 בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי
 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֶת-שַׁבְּתוֹתַי
 יִשְׁמְרוּ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: אֶל-תִּפְנוּ אֶל-הָאֱלִילִים

פרשת כי תשא

ספר שמות

3)

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאַתָּה דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֲנִי אֶת-שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ כִּי אוֹת הוּא
 בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם לְדַעַת כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשְׁכֶם:
 וְשִׁמְרַתֶם אֶת-הַשַּׁבָּת כִּי קָדֹשׁ הוּא לָכֶם מִחֻלְלֶיהָ
 מוֹת יוּמָת כִּי כָל-הָעֹשֶׂה כֹּה מְלֹאכָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ
 הַזֹּאת מִקֶּרֶב עַמִּיהָ: שֵׁשֶׁת יָמִים יַעֲשֶׂה מְלֹאכָה וּבַיּוֹם
 הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן קָדֹשׁ לַיהוָה כָּל-הָעֹשֶׂה מְלֹאכָה

4)

עא

הַזֶּהוּ

הקדמת הזהר דף ה ע"ב

ספר

פָּתַח וְאָמַר (ויקרא יט ל) אֶת שַׁבְּתוֹתַי, אֶת לְאִסְגָּאָה תַּחֲוֹם שַׁבַּת, דְּאִיהוּ
 תַּרְיִן אֶלְפִין אַמִּין לְכָל סְטָרָא, וּבְגִין כֶּךָ אֲסַגֵּי אֶת, שַׁבְּתוֹתַי (נ"א,
 דא) שַׁבַּת עֲלָאָה וְשַׁבַּת תַּתְּאָה, דְּאֲנוּן תַּרְיִן כְּלִילָן כַּחְדָּא, וְסַתִּימִין כַּחְדָּא.

מתוק מדבש

פָּתַח הַטִּייעַ וְאָמַר כְּמִיב אֶת שַׁבְּתוֹתַי מִלַּת "אֶת" לְאִסְגָּאָה תַּחֲוֹם שַׁבַּת זֶה לַרְצוּם
 שְׂמַלְצָד הַטִּייל מְלֹאכֹת יֵט עוֹד חִסּוּר שְׁלֵל לִילָן חוּן לַמּוּס, דְּאִיהוּ תַּרְיִן אֶלְפִין
 אַמִּין לְכָל סְטָרָא שְׁהוּא שְׁנֵי חֲלָפִים חֲמוּת לְכָל זָד, וְסוּד חִסּוּר תַּחֲוֹמִין הוּא, כִּי הַיּוֹנָא
 בְּשַׁנַּת חוּן לַחֲלָפִים חֲמָה, גּוֹרֵם לַרְגְלֵי חֲדָם דְּקְדוּשָׁה לְנַחַם חוּן לַגְּזוּל הַקְדוּשָׁה, וְעוֹנוֹ גְּדוּל
 מַחַד, וּבְגִין כֶּךָ אֲסַגֵּי אֶת וְנִשְׁצִיל זֶה מַרְצָה בְּמִלַּת "חֲח" לַרְצוּם חִסּוּר תַּחֲוֹמִין, וְמָה
 סַחְמוּז שַׁבְּתוֹתַי זֵלְשׁוֹן רַבִּים דָּא שַׁבַּת עֲלָאָה וְשַׁבַּת תַּתְּאָה זוּ הִיא שַׁנַּת עֲלִיוֹנָה וְשַׁנַּת
 תַּחְמוּנָה,

5)

Rabbi El'azar said to Rabbi Abba, "Let this man be! Within him lies a new word we do not know."

They said to him, "Speak!"

He opened, saying, "את שבתותי" (Et Shabbetotai), My Sabbaths. (Et)²¹⁷ amplifies the meaning to include²¹⁸ the range of Sabbath, which is 2000 cubits in every direction.²¹⁹ So the meaning is expanded: את שבתותי (Et Shabbetotai), My Sabbaths—one is the higher Sabbath; the other, the lower Sabbath;²²⁰ both included as one, concealed as one.

י"ג בָּרָא: וְלָאָדָם אָמַר כִּי-שָׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתְּךָ וְתָאֵכַל מִן-הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ: אֲרוּרָה הָאָדָמָה בְּעִבְרָתָהּ בְּעֵצָבוֹן תֹּאכְלֶנָּה כָּל-יְמֵי חַיֶּיךָ: יח"ט וְקוֹץ וְדַרְדַּר תַּצְמִיחַ לָךְ וְאָכַלְתָּ אֹתָם וְעָשׂוֹב הַשָּׂדֶה: בְּזַעַת אַפְּיֶךָ תֹּאכַל לֶחֶם עַד שׁוֹבֵבֶךָ אֶל-הָאָדָמָה כִּי מִמֶּנָּה לָקַחְתָּ כִּי-עֵפָר אַתָּה וְאֶל-עֵפָר תָּשׁוּב: וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה כִּי הִוא הֵיחָה אִם כָּל-חַי: וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לָאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּחֻמֹּת עֹר וְיִלְבָּשָׁם:

2) 19 / BEREISHIS/GENESIS PARASHAS BEREISHIS 3 / 17 — 4 / 2

¹⁷ To Adam He said, "Because you listened to the voice of your wife and ate of the tree about which I commanded you saying, 'You shall not eat of it,' accursed is the ground because of you; through suffering shall you eat of it all the days of your life. ¹⁸ Thorns and thistles shall it sprout for you, and you shall eat the herb of the field. ¹⁹ By the sweat of your brow shall you eat bread until you return to the ground, from which you were taken: For you are dust, and to dust shall you return."

Therefore, the curse of Adam is a composite of four segments: continuous, exhausting and pointless labor that is by nature unproductive, conflict between human beings and, ultimately, death.

The blessing of Shabbat releases us from this curse. During the week, human beings find themselves on the same level as animals, working in order to survive. In the course of his daily regimen, they may lose their sense of dignity and act in an animalistic fashion. Work is dignified and ennobling as long as we know when to stop.

Even though God cursed Adam on that mysterious Friday when he ate the fruit from the forbidden tree, he gave him respite from the curse on the following day – Shabbat.

Endless work estranges people from their families. The Torah commands that the family rest together. Ties between parents and children are renewed on Shabbat. All members of the family are released from the curse of competition and alienation from their neighbors.

4) יט הַשָּׂדֶה: בְּזַעַת אַפְּיֶךָ תֹּאכַל לֶחֶם עַד שׁוֹבֵבֶךָ אֶל-הָאָדָמָה כִּי מִמֶּנָּה לָקַחְתָּ כִּי-עֵפָר אַתָּה כ ד וְאֶל-עֵפָר תָּשׁוּב:

3) Deresh Derash Yosef R Avraham David

5)

□ לְקַדְּשׁוּ [TO SANCTIFY IT.] [Ramban now discusses how we are to sanctify the Sabbath:]

מחן עמ"ק

RAMBAN ELUCIDATED

[Ramban continues to discuss the centrality of Sabbath observance:] This is why [the Sages] said that the Sabbath is equal in importance to all the commandments of the Torah combined (Chullin 5a), כמו שְׁאָמְרוּ בְּעִבְרָתָהּ נִרְיָה – just as they said concerning idolatry (Shevuos 29a), עֲקָרֵי הָאֱמוּנָה: בְּחֵרוּשׁ, וּבְהַשְׁקָחָה, וּבְנִבְיאוּתָהּ – because through observing [the Sabbath] we testify to all the principles of faith – Creation,¹²¹ Providence¹²² and Prophecy.¹²³

קיצור שלחן ערוך עה

6

ה מצות הדלקת הנרות חלה בין על האנשים בין על הנשים, אלא שהנשים מזהרות בה יותר מפני שהן מצויות בבית, ועוד מפני שהאשה כבתה נרו של עולם, שהחטיאה לאדם הראשון והחשיכה נשמתו, שקרינה נר, כמו שכתוב: נר ה' נשמת אדם; ולכן צריכה היא לתקן זאת בהדלקת הנרות לכבוד שבת. ולכן, אם האשה בביתה, היא קודמת למצוה זאת. ומכל מקום יש לו להאיש גם כן לסייע במצוה ויתקן את הנרות ויהכהב אותן, דהינו, שידליקן וכבון, כדי שיהיו נוחים אחר כך להדלק.

✠

2) מצוה אלה

כי אל שומרנו ומצילנו אתה

כי אל מלך חנון ורחום אתה.

ושומר צאתנו ובואנו לחיים ולשלום מעתה ועד עולם.

ברוך אתה יהוה, שומר עמו ישראל לעד.

3)

ושומר צאתנו ובואנו לחיים ולשלום

מעתה ועד עולם.

ופורש עלינו סבת שלומך.

ברוך אתה יהוה

הפורש סבת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים.

✠ מצוה אלה

4)

הכל יודוך והכל ישבחוך
והכל יאמרו אין קדוש כיהוה
הכל ירוממוך סלה, יוצר הכל.

All will thank You. All will praise You.
All will declare: Nothing is as holy as the LORD.
All will exalt You, Selah, You who form all -

✠ מצוה אלה

5)

קדושת היום
אתה אחד ושמוך אחד
ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ.
תפארת גדלה ועטרת ישועה
יום מנוחה וקדשה לעמך נתת.
אברהם יגל, יצחק ירנן, יעקב ובניו ינוחו בו
מנוחת אהבה ונדבה, מנוחת אמת ואמונה
מנוחת שלום ושלחה והשקט ובטח

6)

The following is omitted on days when וזמנו is not said (see page 259).

תהלים קיט

צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת:

תהלים עא

וצדקתך אלהים עד מרום, אשר עשית גדלות

תהלים לו

אלהים, מי כמוך:

צדקתך כהררי אל, משפטיך תהום רבה

אדם ובהמה תושיע יהוה:

(4)

קירוש אנג'ל

וְיִהְיֶה רְצוֹן מִלְפָּנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי, לְמַלְאֵת פְּגִימַת הַלְּבָנָה וְלֹא יִהְיֶה בָּהּ שׁוֹם מְעוֹט. וְיִהְיֶה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה וּכְאוֹר שִׁבְעַת יָמֵי בְרֵאשִׁית, כְּמוֹ שֶׁהִיְתָה קֹדֶם מְעוֹטָהּ, שְׁנַאֲמַר: אֶת-שְׁנֵי הַמָּאוֹרוֹת הַגְּדֹלִים: וְיִתְקַיֵּם בְּנוֹ מִקְרָא שְׁפָתוֹב: וּבְקִשׁוֹ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת דָּוִד מֶלֶכָם: אָמֵן.

בראשית א
דשע ג

2)

May it be Your will, LORD my God and God of my ancestors, to make good the deficiency of the moon, so that it is no longer in its diminished state. May the light of the moon be like the light of the sun and like the light of the seven days of creation as it was before it was diminished, as it says, "The two great luminaries." And may there be fulfilled for us the verse: "They shall seek the LORD their God, and David their king." Amen. Gen. 1
Hos. 3

3)

To make good the deficiency of the moon. Like the little orphan boy in I.L. Peretz's story, those downtrodden and often externally unappealing *shtetl* personalities – the itinerant peddler hawking his needles, threads, and thimbles in the villages of the Pale; the plain, often coarse innkeeper; the fleshy villagers – were all nevertheless imbued with an inner bewitching attractiveness. An ember of holiness still smoldered in the hearts of these figures who were drowning in almost overwhelming soul-crushing worries, pressures, troubles. A wondrous flame, burning in the depths of their being, lit up their desolate and oppressed spirits. On the one hand, it seemed as if all they were concerned with were the few miserable pennies and bare physical necessities they had to struggle to obtain, like that abandoned, lonely orphan boy. On the other hand, they yearned for the reign of cosmic righteousness (they were not satisfied with human righteousness alone) and its implementation in creation as a whole, again like this orphan boy who prayed that the diminution of the moon be replenished, that the Messiah should come – not on account of his own individual worries, not in order to be redeemed from his bleak existence, from the unbearable burdens weighing down upon him, but on account of his yearnings for the redemption of creation, for the perfection of the cosmos. "I want the moon to become bigger already. It's such a pity on her. True she sinned, but to suffer so much... we are already living in the sixth millennium." (Halohai Mon')

4)

ב / א - פ רשח בראשית / ספר בראשית

א-ב וַיְכַלֵּה הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל-צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבַּח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי

5)

the word וַיְכַל can also be translated as "desired," in which case this phrase would mean, "God had desire for the seventh day." This alternate translation of the word וַיְכַל is based upon the word כָּלְתָהּ, as found in Psalms (84:3), נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָהּ נַפְשִׁי, my soul pines, indeed it yearns." Consistent with the *Tur's* explanation, R. Hayyim Heller cited an ancient Aramaic translation of the Torah which explicitly translates the words וַיְכַל אֱלֹהִים as "וַחֲמִיד אֱלֹהִים" and God desired" (see *Al HaTargum HaYerushalmi LaTorah*, pp. 12-13). Shabbat is the most beloved, treasured day of the week; both man and God alike yearn for it. (*MiPeninei HaRav*, p. 66)

פרשת ויקהל

1)

א וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת-כָּל-עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
 ב אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם: שֵׁשֶׁת
 יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קָדֹשׁ
 ג שַׁבַּת שַׁבְתוֹן לַיהוָה כֹּל-הַעֲשֵׂה בּו מְלָאכָה יוּמָת:
 ד לֹא-תַבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת:
 ה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-כָּל-עַדְת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר
 ו אֲשֶׁר-צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר: קָדְשׁוּ מֵאֲתַנְּחֶם תְּרוּמָה לַיהוָה בֶּל
 ז תִּיב לָבוּ וּבִיאָה אֶת תְּרוּמַת יְהוָה זָהָב וְכֶסֶף וְחֹשֶׁן:
 ח וְהַכֹּלֶת וְאֶרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים: וְעֹרֹת אֵילָם
 ט מְאֻדָּמִים וְעֹרֹת תַּחְשִׁים וְעִצֵּי שִׁטִּים: וְשִׁמֹן לַמָּאֹר
 י וּבְשָׂמִים לְשִׁמֹן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים: וְאֲבִנֵי-שֹׁהַם
 יא וְאֲבִנֵי מְלָאִים לְאֹפֹד וְלַחֹשֶׁן: וְכָל-חֲבֵם-לֵב בְּכֶם יָבֹאוּ

2)

Just as the Mishkan is a physical sanctuary so too Shabbat is a sanctuary in time. A Beit Hamikdash is holy in the spatial dimensions, and Shabbat in temporal dimensions. These two pillars of Jewish life are paradigmatic of Kedushat Makom (Holiness of Space) and Kedushat Z'man (Holiness of Time). (The Rav Thinking Aloud, Shemot, p. 250)

3)

לא פרשת כי תשא ספר שמות / 490

אך את שבתותי תשמורו. חף על פי
 שמהו דלופין וזכיון בזריות המלככה. שנת
 כל תלחה מפניה. כל חכין ורקין מעוב
 למעט שנת ממלכת המשכן:

יב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאָמַר דְּבַר אֶל-בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֲךָ אֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ כִּי אוֹת הוּא
 יג בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם לְזֵכֶר כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשֶׁכֶם:
 יד וְשִׁמְרַתֶם אֶת-הַשַּׁבָּת כִּי קָדֹשׁ הוּא לָכֶם מִחֻלְלֶיהָ
 טו מוֹת יוּמָת כִּי כֹל-הַעֲשֵׂה בָהּ מְלָאכָה וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ
 טז הַהִוא מִקֶּרֶב עַמִּיה: שֵׁשֶׁת יָמִים יַעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם
 יז הַשְּׂבִיעִי שַׁבַּת שַׁבְתוֹן קָדֹשׁ לַיהוָה כֹּל-הַעֲשֵׂה מְלָאכָה

4)

דג"ה ה' עבר ע"ה

השבת ועבודת כוכבים ומזלות כל אחת משתיכן שקולה כנגד שאר כל מצות התורה. והשבת היא האות שבין
 הקדוש ברוך הוא ובינינו לעולם. לפיכך כל העובר על שאר המצות הרי הוא בכלל רשעי ישראל. אבל המחלל שבת
 בפרהסיא הרי הוא כעובד עבודת כוכבים ומזלות ושניהם כעובדי כוכבים ומזלות לכל דבריהם לפיכך משבח
 הנביא ואומר (ישעיה נו ב) "אשרי אנוש יעשה זאת וכן אדם יחזיק בה שמר שבת מחללו" וגו'. וכל השומר את
 השבת כהלכתה ומכבדה ומענגה כפי כחו כבר מפרש בקבלה שכתב בעולם הזה יתר על השכר הצפון לעולם הבא.
 שנאמר (ישעיה נח יד) "אז תתענג על ה' והרכבתיך על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך כי פי ה' דבר".

Both of these two—Shabbat and idolatry—are, each one, of the same weightiness as all the other commandments of the Torah. And Shabbat is the sign between the Holy One, blessed be He, and us forever. Hence anyone who transgresses the other commandments is surely included among the evildoers of Israel. But one who desecrates Shabbat in public is surely like an idolater. So both of them are like (gentile) idolaters in all of their matters. Therefore the prophet praises [one who observes Shabbat] and says (Isaiah 56:2), "Happy is the man who does this, and the man who holds fast to it; who keeps Shabbat and does not profane it, etc." And the reward in this world—beyond the reward that is saved for the world to come—[for] anyone who observes Shabbat according to its law, honors it and delights [in] it according to his ability is already explicit in the tradition. As it is stated (Isaiah 58:14), "Then you can delight in the Lord; and I will set you astride the heights of the earth, and feed you the heritage of your father Jacob—for the mouth of the Lord has spoken."